

zaaknummer 2013W1103(1)(2)(3)

16 juli 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C. de Jongh, advocaat te Leiden

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Fraters van Utrecht.

en

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Fraters van Utrecht.

en

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
tijdens zijn leven lid van de Fraters van Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 januari 2014. Op 14 februari 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], Provinciaal Overste van de Fraters van Utrecht. De Klachtencommissie heeft kennis genomen van de brief met bijlagen van mr. De Jongh van 6 mei 2014. Op 10 juni 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Klager werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. De Jongh. Namens de Fraters van Utrecht is verschenen [Provinciaal Overste].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is gedurende zijn verblijf in het internaat van [stichting] te [plaats] seksueel misbruikt door aangeklaagden.

Klager en zijn tweelingbroer waren het elfde en twaalfde kind binnen het gezin van klager. De vader van klager was boer en aan alcohol verslaafd. De broers zijn een aantal weken na hun geboorte in een kindertehuis in [plaats] geplaatst en vervolgens op driejarige leeftijd in een kindertehuis in [plaats]. Tot hun 14e jaar zijn de broers daar gebleven waarna zij in 1952 in het internaat van [stichting] te [plaats] zijn geplaatst.

Voor de broers was de overgang van [kindertehuis] naar [internaat] groot. Zij waren de jongsten op de slaapzaal. Er werd veel gevoetbald op het internaat, maar de broers waren niet sportief.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

2.2. Aangeklaagde 1 was de groepsleider van groep 4. Aangeklaagde 1 vond deelname aan het voetbalteam erg belangrijk. Dat klager niet wilde voetballen werd hem door aangeklaagde 1 niet in dank afgenomen. Klager moest met aangeklaagde 1 mee naar het berghok waar de voetbalschoenen stonden en werd door hem met de schoenen bekogeld. De schoenen hadden uiterst scherpe noppen en klager raakte bebloed en besmeurd. Klager werd vervolgens door aangeklaagde meegenomen naar de wasruimte om zich te wassen. Klager moest zich ontkleden en werd door aangeklaagde 1 onder de douche gezet. Vervolgens werd hij bruut anaal verkracht door aangeklaagde 1. Klager kan zich de pijn nog herinneren als de dag van gisteren. Klager wist niet wat hem overkwam; hij was doodsbang voor aangeklaagde 1. Nadien werd hij niet meer met voetbalschoenen bekogeld, maar nog wel enkele malen verkracht. Aangeklaagde 1 gebruikte daarbij altijd brute kracht. Na ongeveer een half jaar was aangeklaagde 1 plotseling vertrokken en stopte het misbruik.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

2.3. Aangeklaagde 2 was groepsleider van groep 2. Toen klager iets ouder was kwam hij onder de hoede van aangeklaagde 2. Iedere jongen had een eigen chambrette op de slaapzaal. Aangeklaagde 2 wekte klager en vroeg of hij mee wilde komen naar zijn slaapkamer waar je uitzicht had op een kerktoren waarin uilen zaten. Bij hem moest klager zijn onderkleden uittrekken. Klager moest aangeklaagde 2 aftrekken. Aangeklaagde 2 betastte eveneens de geslachtsdelen van klager en heeft hem ook vele keren verkracht. Klager verbleef ongeveer twee jaar op de slaapzaal bij aangeklaagde 2 en trachtte zich slapende te houden als aangeklaagde hem weer kwam halen. Dit lukte slechts zelden. Meestal werd hij toch meegenomen naar de slaapkamer van aangeklaagde. Het misbruik heeft gedurende een periode van twee jaar ongeveer 8 à 9 keer per maand plaatsgevonden.

Ten aanzien van aangeklaagde 3

2.4. In [plaats] zat klager op de ambachtsschool. Hij wilde zich bekwamen in het [vak]. Aangeklaagde 3 was de [vak]leraar. Aanvankelijk kon klager goed met aangeklaagde 3 overweg. Klager was inmiddels 16 à 17 jaar oud. Klager werd door aangeklaagde naar beneden gestuurd om de WC deuren af te krabben. Daar heeft aangeklaagde 3 klager anaal verkracht. Het misbruik door aangeklaagde 3 is een aantal keren voorgekomen. Aangeklaagde 3 had een luide stem; als klager hem aan hoorde komen kon hij zich soms nog uit de voeten maken.

2.5. Klager heeft nooit over het misbruik kunnen en durven spreken. Twee jaar geleden heeft hij het aan zijn tweelingbroer verteld. Zijn broer was geen slachtoffer van seksueel misbruik, maar leed wel onder de harde opvoeding. Klager had moeite met intimiteit en

relaties. Klager is één maal zeer kort gehuwd geweest; van lichamelijke intimiteit was geen sprake en het huwelijk stelde niets voor. Klager heeft het huwelijk meteen beëindigd en is altijd alleen gebleven. Het verblijf in de tehuizen en het seksueel misbruik hebben klager getekend; van een normaal leven was geen sprake. Klager heeft nimmer psychische hulp gezocht.

2.6. Klager heeft lang getwijfeld of hij met zijn klacht naar voren zou komen. Het kost hem erg veel moeite om zijn verhaal te doen. Hij wenst erkenning voor hetgeen hem als jongen is overkomen. Daarnaast hoopt hij met het indienen van zijn klacht tot steun te kunnen zijn voor andere jongens die zijn misbruikt. Tevens hoopt klager dat zijn klacht ertoe kan bijdragen dat de omvang van het misbruik binnen de Rooms Katholieke Kerk in beeld wordt gebracht.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

[Provinciaal Overste] heeft in zijn reactie gesteld dat er in de archieven geen gegevens zijn gevonden die kunnen duiden op misdragingen van de aangeklaagden.

Ten aanzien van aangeklaagde 1 zijn geen andere klachten bekend. Dat neemt niet weg dat, indien de klacht tegen aangeklaagde 1 door de Klachtencommissie aannemelijk wordt geacht, [Provinciaal Overste] tot erkenning zal overgaan en zijn excuses wil maken voor het ontoelaatbare gedrag van aangeklaagde 1.

Ten aanzien van aangeklaagde 2 en 3 zijn meerdere andere klachten bekend die in een aantal gevallen al hebben geleid tot een gegrond verklaring. [Provinciaal Overste] stelt dan ook dat de aannemelijkheid van de klachten tegen aangeklaagde 2 en 3 groot is door de vele ondersteunende bewijzen en hij over wil gaan tot erkenning van de klachten en zijn excuses wil maken voor het ontoelaatbare gedrag van de betreffende fraters.

Daarnaast wil [Provinciaal Overste] zijn oprechte excuses aanbieden dat de toenmalige leiding van de congregatie in alle redelijkheid had behoren te weten dat deze misstanden hebben plaatsgevonden en dat de congregatie tekort is geschoten in het voorkomen van dit onrecht of heeft verzuimd hiertegen gepaste maatregelen te nemen.

Voorts geeft [Provinciaal Overste] te kennen dat hij van mening is dat de Rooms Katholieke Kerk zich schuldig heeft gemaakt aan het verzwijgen van misstanden binnen de kerk. In die periode had de katholieke kerk nog groot aanzien. Er werd opgekeken tegen de geestelijken en er werd blind op hen vertrouwd. Echter, door de onbereikbare machtspositie van de Katholieke Kerk en de toenmalige opvattingen omtrent seksualiteit en intimiteit werd er zowel binnen als buiten de kerk gezwegen over de misstand.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer tweeënzestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

4.4. Ten aanzien van aangeklaagde 1 is de verklaring van klager zeer oprecht overgekomen op de Klachtencommissie. Naast de verklaring van klager zijn echter geen andere verklaringen of feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die zijn verklaring ondersteunen. De Klachtencommissie heeft dan ook moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht jegens aangeklaagde 1 niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn. De Klachtencommissie overweegt nadrukkelijk dat wanneer in de toekomst alsnog meldingen jegens aangeklaagde 1 bekend worden of klager anderszins steunbewijs kan overleggen, hij om herziening van de uitspraak kan verzoeken.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

4.5. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat aangeklaagde 2 zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik bestaande uit het door klager moeten aftrekken van aangeklaagde en voorts uit het door aangeklaagde betasten van de geslachtsdelen van klager, het aftrekken van klager en het anaal penetreren van klager. Dit misbruik heeft gedurende twee jaar lang ongeveer acht à negen keer per maand plaatsgevonden. Naast de authentieke verklaring van klager is de Klachtencommissie hiervan overtuigd geraakt door de steunverklaringen en de gegrond verklaarde klachten van de heer [naam] (2010T185), de heer [naam] (2011T310) en de heer [naam] (2012T659) die eveneens hebben verklaard over het seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde 2 onder meer bestaande uit het moeten aftrekken van aangeklaagde.

Ten aanzien van aangeklaagde 3

4.6. Voor de Klachtencommissie is voorts aannemelijk geworden dat aangeklaagde 3 zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik bestaande uit het anaal penetreren van klager. Dit misbruik is gedurende één jaar lang een aantal keren voorgekomen. Naast de authentieke verklaring van klager is de Klachtencommissie hiervan overtuigd geraakt door de steunverklaring en de gegrond verklaarde klacht van de heer [naam] (2010T228(2)) en voorts door de verklaring van de heer [naam] (2010T232) en de verklaring van de heer [naam] (2011T572) die eveneens hebben verklaard over seksueel misbruik door aangeklaagde 3 gepleegd.

4.7. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie tussen klager en aangeklaagden hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik slechts 14 jaar oud. Aangeklaagden waren voor hem personen in wie hij vertrouwen mocht hebben.

4.8. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. Hopelijk zal de gegrondverklaring van (een deel van) de klachten, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.9. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klachten door de Overste van de Fraters van Utrecht, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Fraters van Utrecht de klacht ten aanzien van:

- aangeklaagde 1 niet gegrond te verklaren;
- aangeklaagde 2 gegrond te verklaren;
- aangeklaagde 3 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 16 juli 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven pr. en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.